

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea Statutului-model al instituției publice și modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1004/2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența de stat a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și autoritățile publice locale și autorităților administrației publice locale

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii de Guvern privind aprobarea Statutului-model al instituției publice și modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1004/2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența de stat a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și autoritățile publice locale și autorităților administrației publice locale a fost elaborat de Cancelaria de Stat.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii de Guvern este elaborat în temeiul normelor de delegare cuprinse în <i>Legea nr. 75/2026 privind crearea cadrului de reglementare a unor categorii de instituții publice</i>, privind crearea cadrului de reglementare a unor categorii de instituții publice, care atribuie Guvernului competența de a reglementa, prin acte normative subsecvente, modul de organizare și desfășurare a concursurilor publice aplicabile instituțiilor publice. Proiectul este elaborat în executarea art. 3 alin. (10) și art. 5 alin. (1) din <i>Legea nr. 75/2026</i> privind crearea cadrului de reglementare a unor categorii de instituții publice. Art. 5 alin. (1) abilitează Guvernul să aprobe Statutul-model al instituției publice, iar art. 3 alin. (10) prevede supunerea instituțiilor publice evidenței de stat în modul aprobat de Guvern. Aceste norme constituie temeiurile juridice nemijlocite pentru cele două componente ale proiectului. În executarea acestor dispoziții, proiectul modifică Hotărârea Guvernului nr. 1004/2006, fără a institui un mecanism paralel de înregistrare și fără a revizui integral procedura de evidență de stat. La nivelul documentelor de planificare strategică, sursa proiectului rezidă în Strategia de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 126/2023. Programul de implementare pentru anii 2023-2026, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 352/2023, include, în cadrul obiectivului general 2, măsuri privind modificarea actelor normative care reglementează organizarea și funcționarea instituțiilor publice și introducerea unui regim de management orientat spre rezultate. Intervenția valorifică și recomandarea din Raportul de monitorizare SIGMA din 2023 privind revizuirea cuprinzătoare a cadrului organizatoric și legislativ al administrației publice centrale, astfel încât instituțiile publice să fie integrate într-un regim general de responsabilitate, ocupare, salarizare și gestiune financiară. Implementarea recomandărilor SIGMA a fost planificată prin Dispoziția Guvernului nr. 182-d/2023. În contextul aderării la Uniunea Europeană, proiectul se înscrie în Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025, în compartimentul aferent Clusterului I „Valori fundamentale” și reformei administrației publice. Foaia de parcurs privind „Reforma administrației publice”, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 274/2025, prevede inițierea primei etape de implementare a legii privind organizarea și funcționarea instituțiilor publice prin aprobarea cadrului normativ subsecvent. Agenda de reforme aferentă Planului de creștere pentru anii 2025-2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 260/2025, include măsura privind asigurarea unui sistem instituțional flexibil și eficient și alinierea instituțiilor publice la un cadru standard de reglementare. Aceste documente justifică oportunitatea și prioritatea intervenției, fără a extinde domeniul de aplicare stabilit prin <i>Legea nr. 75/2026</i>.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Calitatea administrației publice și a guvernantei instituțiilor prin care sunt implementate politicile și prestate serviciile publice reprezintă un factor determinant pentru eficiența utilizării resurselor publice, calitatea serviciilor și încrederea cetățenilor. Raționalizarea administrației publice presupune nu numai delimitarea autorităților publice de instituțiile publice, ci și instituirea unor reguli coerente privind fondarea, administrarea, conducerea executivă, supravegherea, raportarea, finanțarea, gestionarea patrimoniului și evaluarea performanței acestora.

Raportul de monitorizare SIGMA „Public Administration in the Republic of Moldova”, publicat în 2023, constată că instituțiile publice reprezintă o categorie organizațională dominantă, dar nu erau integrate într-un cadru general de supraveghere și responsabilitate, recrutare deschisă și bazată pe merit, salarizare și management financiar. Raportul relevă mecanisme slabe de orientare și monitorizare a instituțiilor subordonate și recomandă Guvernului o revizuire cuprinzătoare a cadrului organizațional și legislativ al administrației centrale, pentru integrarea instituțiilor publice într-un regim general de responsabilitate, ocupare, salarizare și gestiune financiară și pentru consolidarea controlului ministerial asupra entităților subordonate Guvernului.

Anterior adoptării Legii nr. 75/2026, regulile privind instituțiile publice erau dispersate în Codul civil, Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală, legile sectoriale, hotărârile Guvernului de constituire și statutele individuale. Acest cadru nu oferea un model general suficient de uniform. Statutele folosesc structuri și terminologii diferite, iar competențele fondatorului, ale consiliului și ale directorului, procedurile de raportare, mecanismele de control, regimul patrimoniului și cerințele de transparență sunt reglementate neomogen. Diferențele pot fi justificate atunci când rezultă din specificul legal al instituției, dar, în lipsa unui nucleu comun, generează suprapuneri, lacune, practici administrative neunitare și dificultăți de evaluare comparabilă a performanței.

Legea nr. 75/2026 a instituit cadrul primar pentru categoriile de instituții publice cuprinse în domeniul său de aplicare și a delimitat elementele obligatorii ale statutului. Aplicarea efectivă a legii este însă condiționată de aprobarea Statutului-model. În lipsa acestuia, fondatorii nu dispun de structura normativă comună necesară ajustării actelor de organizare și funcționare, iar standardizarea raporturilor dintre fondator, consiliu și conducerea executivă ar rămâne incompletă. Lacuna este una de reglementare subsecventă: legea stabilește conținutul și competențele de bază, dar rezervă Guvernului aprobarea modelului care urmează să fie particularizat la nivelul fiecărei instituții.

În același timp, procedura de înregistrare de stat reglementată de Legea nr. 220/2007 a fost adaptată prin Legea nr. 76/2026, persoanele juridice de drept public urmând să fie luate la evidența de stat în modul stabilit de Guvern. Hotărârea Guvernului nr. 1004/2006 reglementează evidența de stat a organelor centrale de specialitate și a autorităților administrației publice locale, dar redacția sa trebuie corelată pentru includerea instituțiilor publice, stabilirea persoanei responsabile de prezentarea informației și adaptarea formularului. Intervenția este punctuală; revizuirea integrală, digitalizarea fluxului sau extinderea setului de date pentru toate persoanele juridice de drept public ar necesita o analiză distinctă a temeiului legal, interoperabilității, protecției datelor, resurselor și capacităților tehnice.

Domeniul proiectului este determinat de Legea nr. 75/2026. Statutul-model nu se aplică instituțiilor exceptate prin lege și nu poate înlătura regimurile juridice speciale stabilite prin acte cu forță juridică superioară. Art. 19 alin. (4) impune evaluarea instituțiilor și permite stabilirea, în funcție de specific și de rezultatele evaluării, a unor etape tranzitorii și/sau regimuri juridice speciale. Din acest motiv, conformarea la modelul general nu poate fi automată sau mecanică, ci trebuie să urmeze evaluării și să respecte soluțiile normative adoptate pentru instituțiile care justifică un regim particular.

Cauzele situației descrise rezidă în absența anterioară a unui cadru primar unitar, în reglementarea fragmentară a instituțiilor prin acte individuale și sectoriale, în lipsa unui model comun pentru distribuirea competențelor și raportare și în necorelarea mecanismului de evidență de stat cu noul regim al persoanelor juridice de drept public. În consecință, se impune aprobarea unui Statut-model care să asigure nucleul comun de organizare și funcționare și modificarea punctuală a Hotărârii Guvernului nr. 1004/2006, cu respectarea strictă a limitelor Legii nr. 75/2026.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul Hotărârii de Guvern privind aprobarea Statutului-model al instituției publice și modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1004/2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența de stat a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și autoritățile publice locale și autorităților administrației publice locale are drept obiect două intervenții corelate funcțional: aprobarea Statutului-model al instituției publice și modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1004/2006 în vederea includerii instituțiilor publice în mecanismul evidenței de stat. Prin acestea se pun în aplicare art. 5 alin. (1) și art. 3 alin. (10) din Legea nr. 75/2026, în coroborare cu modificările introduse prin Legea nr. 76/2026.

Statutul-model este structurat în șase capitole: I. Dispoziții generale; II. Misiunea, domeniile de activitate, funcțiile, atribuțiile și competențele instituției publice; III. Organizarea activității și modul de administrare al instituției publice; IV. Personalul instituției publice; V. Gestionarea finanțelor și patrimoniul instituției publice; VI. Raportarea către fondator și dările de seamă. Structura dezvoltă elementele minime

impuse de art. 5 alin. (2) din Legea nr. 75/2026 și oferă fondatorilor un model care urmează să fie completat cu denumirea, misiunea, domeniile, funcțiile, atribuțiile și particularitățile instituției, fără derogări nepermise de lege.

În capitolul privind dispozițiile generale sunt definite rolul statutului, personalitatea juridică, denumirea, sediul, fondatorul și principiile de activitate.

Capitolul al II-lea rezervă statutului individual concretizarea misiunii, domeniilor de activitate, funcțiilor, atribuțiilor și competențelor, astfel încât modelul să nu substituie actele normative sectoriale și să nu atribuie instituției prerogative care nu au temei legal.

Capitolul al III-lea reglementează arhitectura de administrare prin fondator, Consiliu (*în cazurile prevăzute de lege*) și director. Atribuțiile fondatorului sunt formulate prin raportare la Legea nr. 75/2026 și la actele normative aplicabile. Consiliul este configurat ca organ colegial cu funcții de administrare, supraveghere și monitorizare, fiind reglementate componența, convocarea, cvorumul, adoptarea hotărârilor, procesele-verbale, conflictul de interese și răspunderea membrilor. Directorul este organul executiv unipersonal. Proiectul reglementează selectarea și numirea, raporturile cu fondatorul și Consiliul, gestiunea economico-financiară, controlul intern managerial, auditul, resursele umane, achizițiile, raportarea și transparența proactivă. Competențele nu pot fi interpretate ca autorizând fondatorul sau organele instituției să suspende, anuleze ori abroge acte în alte cazuri decât cele expres prevăzute de lege.

Reglementarea privind statutul personalului instituției publice delimitează posturile aferente funcțiilor de bază, funcțiilor de suport instituțional și funcțiilor auxiliare și stabilește cadrul general aplicabil raporturilor de muncă, prin raportare la Codul muncii și la actele normative aprobate în executarea Legii nr. 75/2026.

Capitolul privind finanțele și patrimoniul corelează statutul cu Legea nr. 181/2014, cu cadrul contabil aplicabil regimului de finanțare, cu normele privind controlul financiar public intern, auditul public extern, proprietatea publică și achizițiile publice. Sursele de finanțare se stabilesc în statutul fiecărei instituții în funcție de regimul legal aplicabil. Statutul-model nu poate crea surse de venit, drepturi asupra patrimoniului sau obligații bugetare care nu au temei în normele primare.

În materia raportării, directorul prezintă fondatorului rapoartele financiare, raportul anual de activitate, informațiile privind indicatorii de performanță și rezultatele auditului și controalelor, în termenele și condițiile cadrului normativ aplicabil. Cerințele de transparență proactivă se corelează cu Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, cu Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal și cu regimul informațiilor cu accesibilitate limitată; documentele care conțin date protejate se publică numai după anonimizare, agregare sau excluderea informațiilor a căror divulgare este interzisă.

Modificările Hotărârii Guvernului nr. 1004/2006 adaptează denumirea și domeniul de aplicare, includ instituțiile publice printre entitățile supuse evidenței, stabilesc responsabilitatea conducătorului sau, pentru instituția nou-creată fără conducător în exercițiu, a persoanei împuternicite de fondator, și ajustează formularul. Excluderea sintagmei „în mod obligatoriu” are caracter de tehnică normativă și nu modifică forța obligatorie a normei.

Regimul de intrare în vigoare este diferențiat. Modificările privind evidența de stat intră în vigoare la data publicării, în corelare cu art. II și art. VII din Legea nr. 76/2026. Statutul-model intră în vigoare la 1 ianuarie 2027, după perioada în care, potrivit art. 19 alin. (5) din Legea nr. 75/2026, legea se aplică numai pentru aprobarea actelor necesare evaluării instituțiilor. Până la 31 decembrie 2028, fondatorii vor ajusta actele de organizare și funcționare, ținând cont de evaluarea prevăzută la art. 19 alin. (4), de etapele tranziției și de eventualele regimuri juridice speciale.

Stabilirea datei de 1 ianuarie 2027 pentru intrarea în vigoare a Statutului-model este justificată de necesitatea asigurării aplicării cadrului normativ secundar instituit în temeiul Legii nr. 75/2026. Menținerea termenului de până la 31 decembrie 2028 pentru aducerea actelor de organizare și funcționare în concordanță cu Statutul-model asigură o perioadă suficientă pentru realizarea graduală a ajustărilor necesare, inclusiv în funcție de rezultatele evaluării instituțiilor, etapele tranziției și regimurile juridice speciale aplicabile.

În ceea ce privește directorii și directorii adjuncți ai instituțiilor publice numiți în funcție până la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri aceștia își exercită mandatul până la expirarea termenului prevăzut în contractele individuale de muncă/contracte de management, în condițiile cadrului normativ în vigoare la data semnării acestora.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare s-a stabilit că nu există o alternativă la aprobarea unui Statut-model și la stabilirea modului de evidență de stat, întrucât art. 5 alin. (1) și art. 3 alin. (10) din Legea nr. 75/2026 rezervă expres Guvernului aceste competențe. Marja de apreciere nu privește oportunitatea intervenției, ci gradul de

detaliere a modelului, raportul dintre normele comune și particularitățile instituționale și întinderea modificărilor aduse Hotărârii Guvernului nr. 1004/2006. Menținerea status quo-ului nu poate fi reținută, deoarece ar lăsa neexecutate normele de delegare, ar perpetua structurile neuniforme ale statutelor și ar împiedica aplicarea coerentă a noului mecanism de evidență de stat. A fost analizată opțiunea unui statut exhaustiv, care să reproducă toate normele legale aplicabile instituțiilor. Aceasta nu a fost reținută deoarece ar dubla legislația, ar crește riscul necorelărilor și ar limita adaptarea la specificul instituției. Soluția aleasă constă într-un nucleu normativ comun, completat la nivelul statutului individual numai în limitele art. 5 alin. (3) din Legea nr. 75/2026. În privința evidenței de stat, a fost analizată revizuirea integrală și digitalizarea procedurii. Opțiunea nu a fost inclusă în prezentul proiect, deoarece privește toate categoriile de persoane juridice de drept public și necesită evaluarea fluxurilor, interoperabilității, resurselor informaționale, protecției datelor și costurilor. A fost reținută intervenția punctuală necesară includerii instituțiilor publice și corelării formularului. Aceasta este proporțională cu mandatul legal și nu împiedică examinarea ulterioară, printr-un proiect distinct, a modernizării integrale a mecanismului.
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Proiectul creează cadrul secundar necesar aplicării Legii nr. 75/2026 pentru instituțiile publice aflate în domeniul acesteia. Impactul scontat constă în uniformizarea structurii statutelor, delimitarea mai clară a rolurilor fondatorului, Consiliului și directorului, standardizarea cerințelor de raportare și transparență și facilitarea evidenței de stat. Aceste efecte sunt premise pentru îmbunătățirea guvernanței și a predictibilității administrative; proiectul nu poate garanta, prin el însuși, creșterea calității serviciilor sau a performanței instituționale. Implementarea poate necesita revizuirea actelor de organizare și funcționare, actualizarea procedurilor interne, redistribuirea unor sarcini și instruirea personalului. Lucrările de secretariat ale Consiliului, raportarea și transparența proactivă se realizează în cadrul structurii, efectivului-limită și atribuțiilor aprobate, fără ca proiectul să instituie un post distinct. Fondatorii trebuie să evalueze capacitatea administrativă a fiecărei instituții și să planifice măsurile de conformare proporțional cu dimensiunea și specificul acesteia. Impactul asupra instituțiilor nu este uniform. Instituțiile pentru care evaluarea prevăzută la art. 19 alin. (4) justifică un regim juridic special vor aplica soluțiile stabilite prin actele normative adoptate în urma evaluării. Conformarea la Statutul-model nu trebuie realizată mecanic și nu poate înlătura derogări sau regimuri speciale stabilite prin norme cu forță juridică superioară.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Proiectul nu instituie, prin el însuși, obligații financiare suplimentare față de cele stabilite prin Legea nr. 75/2026 și cadrul normativ deja aplicabil. Obligația de a prevedea mijloace pentru formarea profesională continuă în cuantum de cel puțin 2% din fondul de salarizare, posibilitatea acordării indemnizației membrilor Consiliului, precum și selectarea/confirmarea entității de audit rezultă din art. 10 lit. a), art. 8 alin. (1) lit. c) și n) și art. 10 lit. k) din Legea nr. 75/2026. Obligațiile de transparență rezultă din art. 17 din aceeași lege și din cadrul general privind accesul la informațiile de interes public. Aplicarea acestor obligații poate presupune cheltuieli ori realocări în bugetele instituțiilor, însă acestea sunt efecte ale normelor primare, nu costuri noi create de Statutul-model. Implementarea proiectului se va realiza în limitele alocațiilor bugetare aprobate, ale veniturilor proprii legal constituite, ale efectivului-limită și ale fondului de salarizare, după caz. Proiectul nu prevede crearea obligatorie de subdiviziuni sau posturi noi și nu stabilește transferuri suplimentare de la bugetul de stat. Cuantificarea consolidată a costurilor nu este posibilă la etapa aprobării modelului, deoarece instituțiile au regimuri de finanțare, dimensiuni, structuri și niveluri de conformare diferite. Eventualele necesități suplimentare vor fi identificate de fondatori în cadrul evaluării prevăzute la art. 19 alin. (4) și al procesului bugetar, cu respectarea Legii nr. 181/2014 și fără asumarea unor angajamente peste limitele aprobate.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Nu se identifică un impact direct asupra sectorului privat. Proiectul reglementează organizarea și funcționarea instituțiilor publice și mecanismul evidenței lor de stat. Efectele indirecte asupra beneficiarilor privați ai serviciilor publice depind de aplicarea ulterioară la nivelul fiecărei instituții și nu pot fi cuantificate prin prezentul proiect.
4.4. Impactul social
Impactul social este indirect. Standardizarea cerințelor de guvernare, raportare și transparență poate facilita accesul publicului la informații și responsabilizarea instituțiilor. Publicarea informațiilor se realizează

numai în limitele Legii nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, ale normelor privind protecția datelor cu caracter personal și ale regimului informațiilor cu accesibilitate limitată. Proiectul nu modifică drepturile sociale și nu instituie prestații sau obligații directe pentru persoane fizice.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu a fost identificat un impact diferențiat în funcție de sex. Proiectul nu instituie criterii distincte de acces la funcții, de numire, remunerare, evaluare sau dezvoltare profesională. Normele privind egalitatea de șanse, nediscriminarea și prevenirea hărțuirii se aplică direct în temeiul legislației muncii și al legilor speciale.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu a fost identificat un impact direct asupra mediului.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu au fost identificate alte impacturi directe. Eventualele efecte specifice vor fi evaluate la nivelul instituțiilor și al regimurilor juridice speciale, în cadrul mecanismului prevăzut la art. 19 alin. (4) din Legea nr. 75/2026.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil. Proiectul nu transpune un act juridic al Uniunii Europene.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil în mod direct. Proiectul contribuie la obiectivele generale de reformă a administrației publice, dar nu implementează o obligație determinată dintr-un act juridic al Uniunii Europene.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului de hotărâre este plasat pe portalul www.particip.gov.md fiind disponibil accesând link-ul https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-elaborarea-proiectului-hotararii-guvernului-privind-aprobarea-statutului-model-al-inst/14566 Totodată, obiecțiile și propunerile autorităților publice expuse în cadrul procedurii de reavizare repetată a proiectului au fost examinate și discutate în cadrul ședinței interinstituționale din 8 octombrie 2026. În cadrul ședinței au fost analizate aspectele divergente și argumentele prezentate de autoritățile participante, în vederea definitivării proiectului.
7. Concluziile expertizelor
Proiectul urmează a fi supus expertizei de către Ministerul Justiției și Centrul Național Anticorupție.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Pentru aplicarea Statutului-model și a Regulamentului modificat nu este necesară modificarea ulterioară a altor acte normative, or acestea au drept temei Legea nr. 75/2026 privind crearea cadrului de reglementare a unor categorii de instituții publice și Legea nr. 76/2026 cu privire la modificarea unor acte normative (<i>ajustarea legislației conexe Legii nr. 75/2026 privind crearea cadrului de reglementare a unor categorii de instituții publice</i>).
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Fondatorii instituțiilor publice, vor asigura aducerea în concordanță a actelor care reglementează organizarea și funcționarea acestora, în conformitate cu Statutul-model al instituției publice, aprobat prin prezenta hotărâre.

Secretar general adjunct al Guvernului /semnat electronic/ Lilia DABIJA

Digitally signed by Dabija Lilia
Date: 2026.10.20 12:30:28 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

